MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro

Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Kun koulu keskeytyy, elämä nyrjähtää helposti muiltakin osin pois raiteiltaan. **ITÄ-HÄME PÄÄKIRJOITUKSESSAAN**

Hinta tärkeä myös luomutuotannossa

Monien eri selvitysten mukaan suomalainen kuluttaja on halukas lisäämään luomutuotteiden käyttämistä. Luomutuotteiden tarjonta onkin lisääntynyt elintarvikkeiden lisäksi muun muassa kosmetiikassa.

Noin puolelle kuluttajista luomu on yksi ruuan valintaperuste. Kiinnostus luomutuotteiden ostamiseen hiipuu kuitenkin kaupan hyllyjen välissä, sillä todellisuudessa vain noin 18 prosenttia ostaa luomuruokaa aina, kun se on mahdollista.

Pro Luomu ry:n puheenjohtajan, SOK:n valikoimajohtajan Ilkka Alarodun mukaan luomutuotteet ovat valtaosalle asiakkaista arvovalinta, mutta ei hinnalla millä hyvänsä. Hinnan merkityksestä muistutti Luomua lisää -kiertueen seminaarissa Hyvinkäällä myös Helsingin kaupungin omistaman Palmia catering -palvelujen suunnittelija Tiina Ahola. (MT 3.10.)

Kysymys on hinnan lisäksi myös tarjonnasta. Esimerkiksi Helsingin päiväkodeissa kuluu perunoita 3 000 kiloa päivässä.

Ruuan korkeasta hinnasta on keskusteltu pitkään, niin myös kuluvana syksynä. Lehdissä on esitelty ruokakorin hintaa ja kauhisteltu joidenkin elintarvikkeiden kovia hintojen nousua. Syyllisiä ruuan korkeaan kuluttajahintaan on etsitty, mutta mikään taho ei tunnustaudu syntipukiksi. Yksi tekijä on monia muita EU-maita korkeampi ruuan arvonlisävero.

Tosiasiassa ruoka ei ole kallista, vaan peruselintarvikkeiden osuus kuluttajien menoista on vuosikymmeniä pienentynyt. Osan hintamielikuvan muodostumisessa on sillä, että kuluttajat haluavat entistä pidemmälle jalostettuja tuotteita. Ne ovat luonnollisesti peruselintarvikkeita kalliimpia samoin kuin erikoistuotteet.

Luomuelintarvikkeet ovat erikoistuotteita ja on aivan ymmärrettävää, että niiden tuottaminen on kalliimpaa. Eri asia on, mikä on teollisuuden ja kaupan osuus näiden erikoistuotteiden hinnanmuodostuksessa. Onko luomutuotteiden kate suurempi vai pienempi suhteessa niin sanottuihin normaalilla tavalla tuotettuihin tuotteisiin?

Joka tapauksessa luomuruuan kysynnän kasvu jatkuu. Kuluvan vuoden ensimmäisellä puoliskolla luomuruuan myynnin arvo lisääntyi 23 prosenttia viime vuoden alkupuoliskoon verrattuna.

Haluavatko kuluttajat myös maksaa luomu- ja lähiruuasta Reilun kaupan periaatteella?

Luomuketjun tavoitteena on, että luomutuotteiden markkinat kolminkertaistuisivat vuoteen 2015 mennessä. Tavoite on kova, mutta Pro Luomun toiminnanjohtajan Marja-Riitta Kottilan mielestä tavoite on mahdollista saavuttaa.

Luomuelintarvikkeiden tarjonnan kasvu riippuu siitä, onko viljelijöillä varaa niitä tuottaa. Monelle viljelijällekin luomutuotanto on kuluttajien tapaan arvovalinta, mutta ei myöskään hinnalla millä hyvänsä.

Ruuan hintakeskustelussa tahtoo unohtua se, että viljelijöiden taloudellinen tilanne on entisestään kiristynyt.

Tuottajahinnat eivät ole pysyneet kustannusten nousun tahdissa. Tämä näkyy muun muassa siinä, että kotimainen sianlihan kulutus on jo ylityttänyt kotimaisen tuotannon. Vuodesta 1995 lähtien sikatilojen määrä on Suomessa laskenut yli 6 000 sikalasta alle kolmannekseen. Ero tuotannon ja kulutuksen välillä näyttää vain kasvaa tulevaisuudessa.

Ei ole yhdentekevää, missä ruoka on tuotettu riippumatta siitä, onko se luomua vai ei. Suomessa eläinten hyvinvointiin kiinnitetään erityisen suurta huomiota. Kasvavista vaatimuksista seuraa tuottajalle aina kustannuksia. Kuinka huolehditaan siitä, että tuontiruoka on tuotettu vastaavilla vaatimuksilla?

Kestävin ja turvallisin ratkaisu on, että ruoka tuotetaan mahdollisimman lähellä ja siitä maksetaan sellainen hinta, että lähiruokaa on tarjolla tulevaisuudessakin.

> **Ei ole yhdentekevää, missä ruoka on tuotettu.**

Ei veroja paratiisiin

Syksyn kuumaksi keskustelun aiheeksi on noussut useiden yritysten harjoittama verokikkailu, jolla Suomessa tuotettua voittoa siirretään verotettavaksi kevyemmän verotuksen maihin. Kikkailusta tai veronkierrosta puhuminen on tietysti rumaa, sillä yritykset harjoittavat vain normaalia ja lakien sallimaa ”verosuunnittelua”.

Ja tässä yritykset ovat oikeassa. Olisi hullua luopua huomattavasta osasta voittoa veroina Suomelle, jos ei ole pakko ja muualla pääsee halvemmalla.

Suomen ja lukuisten muidenkin maiden kannalta tilanne on kuitenkin muuttunut sietämättömäksi. Kun yritysten maksamat verot vähenevät, julkisen talouden tulopohja pettää ja yrityksillekin tärkeän toimivan yhteiskunnan rahoitus jää yhä pienemmän joukon harteille.

Asetelma kärjistyy julkisissa hankinnoissa. Esimerkiksi terveydenhuollossa monet kunnat ostavat palveluita kansainvälisiltä terveysalan yrityksiltä. Nämä yritykset ovat pärjänneet kilpailutuksissa pienille paikallisille yrityksille – ehkä juuri verosuunnittelunsa avulla.

Verorahoilla on siis ostettu palvelua, josta kertyvä voitto ei enää kerrytä paikallisia verotuloja. Kun veroraha ohjautuu veroparatiiseihin, voi kysyä, oliko hankintapäätös kunnalle se edullisin.

SDP:n puheenjohtaja Jutta Urpilainen nosti keskiviikkona yritysten verokikkailun puolueensa vaaliteemaksi. Jos yritys ei maksa veroja Suomeen, ei sille pidä osoittaa julkisia hankintojakaan.

Urpilainen on asiassa oikeassa. Kilpailulaki kuitenkin kieltää lain mukaan toimivien yritysten sulkemisen kilpailusta.

Laittomuuksiin ei sovi yllyttää. Johtavien päättäjien tehtävä on silti etsiä keinot kestämättömän tilanteen ratkaisemiseen.

Kyseenalaista verosuunnittelua ovat harjoittaneet myös yritykset, joissa valtio on osaomistajana. Omistajaohjauksesta vastaava ministeri Heidi Hautala (vihr.) kannattaa ottaa mukaan keskusteluun.

VIERASYLIÖ

Kotikunta–maakuntamalli on ratkaisu kuntapalveluiden haasteisiin

Suomi ansaitsee kestävän ja aidon uudistuksen kuntatalouden ja palveluiden turvaamiseksi.

Meidän pitää päästä lääkäriin, kun siihen on tarve. Meidän potilastietomme on oltava helposti lääkärin saatavilla. Sairaanhoitajien ja opettajien pitää pystyä keskittymään perustehtäväänsä byrokratian tai toisarvoisten asioiden hoitamisen sijaan.

Väestömme vanhenee ja työikäisten määrä laskee. Haasteisiin löytyy ratkaisuja, niihin tulee nyt rohkeasti tarttua.

Hallituksen suurkuntahanke ei ratkaise ongelmia. Keskittämisellä ei saada palveluja parannettua.

Tutkimusten mukaan tehokkaimmin päivähoitopalvelut järjestää alle 2 000 asukkaan kunta. Sen sijaan erikoissairaanhoitoon tarvitaan noin 250 000 asukaspohja.

Jos katsomme keskimääräistä kuntakokoa Euroopassa, huomaamme, että meillä on jo nyt suuret kunnat. Vaikka asutuksemme on harvaa, kunnassa asuu meillä keskimäärin 16 500 ihmistä. Euroopassa keskiarvo on 5 400 asukasta.

Hallituksen kaavailema yksiportainen malli, jossa jättikunnat hoitaisivat kaikki palvelut, on toteutettu vain muutamassa pienessä maassa kuten Luxemburgissa, Maltalla ja Kyproksella. Ne eivät sovi esimerkeiksi meille tässä asiassa.

Kuntakoko ei ole ratkaiseva

Olen miettinyt asiaa paljon, kuunnellut ja lukenut alan asiantuntijoita. Yksi malli on noussut ylitse muiden. Sille on myös erittäin laaja asiantuntijoiden tuki. Se on Keskustan esittämä kotikunta–maakuntamalli.

Tässä mallissa kuntakoko ei ole ratkaiseva, kunhan se selviää perustehtävistään.

Kotikunnan tehtävät liittyvät asukkaiden päivittäiseen elämään, arjen turvallisuuteen ja asumisen viihtyvyyteen. Näitä ovat esimerkiksi päivähoito, peruskoulu, kulttuuri, kirjasto, asuminen, kaavoitus sekä elinvoima eli työpaikat ja yritystoiminnan edellytysten luonti paikallisesti.

Näistä tehtävistä selviää hyvin niin 11 000 asukkaan Nivala kuin 2 000 asukkaan Karviakin. Nämä ovat siis kotikunnan tehtäviä.

Selviävätkö nämä kunnat erikoissairaanhoidosta tai perusterveydenhoidosta?

Eivät eikä niiden tarvitsekaan selvitä. Keskeiset sosiaali- ja terveyspalvelut voidaan hoitaa suuremmilla hartioilla. Erikoissairaanhoito tehdään nyt jo 20 sairaanhoitopiirissä. Ei tässä sen kummemmasta hallintohimmelistä ole kysymys. Uudistus voidaan tehdä olemassa olevia rakenteita käyttäen ja suuresta osasta byrokratiaa voidaan luopua.

> **Kotikunnan tehtävät liittyvät asukkaiden päivittäiseen elämään.**

Terveyskeskus joka kunnassa

Keskustan mallissa laajempia hartioita vaativat tehtävät hoidetaan maakunnittain. Näitä ovat muun muassa perusterveydenhoito, erikoissairaanhoito, sosiaalitoimi, toisen asteen koulutus, maakunnan tason liikenne-, maankäyttö- ja kaavoitusasiat sekä alueen yhteiset työpaikkojen lisäämiseen ja yrittäjyyden edellytysten parantamiseen tähtäävät toimet.

Tässä purkautuu paljon ylimääräistä hallintoa nykyiseen verrattuna. Lääkäriin pääsee edelleen esimerkiksi tutussa terveyskeskuksessa, mutta ihmiset voivat yhtä hyvin käydä naapurikunnan terveyskeskuksessa asioiden hoitamisen lomassa.

Keskustan vaihtoehdossa jokaisessa kotikunnassa säilyy terveyskeskus.

Kotikunta–maakuntamallissa turvataan katkeamaton hoitoketju. Se tarkoittaa esimerkiksi välitöntä kuntoutusta suuren leikkauksen jälkeen. Olennaista tässä on se, että koko hoitoketjun järjestämisvastuu on samalla taholla eli maakunnalla.

Malli tarkoittaa myös henkilökunnan tehokkaampaa käyttämistä. Se tarkoittaa käytännössä lääkäripulan helpottumista terveyskeskuksissa ja henkilöstön nykyistä joustavampaa etenemistä eri tehtäviin saman organisaation sisällä.

Kustannukset alenevat nykyisiin ratkaisuihin verrattuna. Siitä on näyttöä esimerkiksi Etelä-Karjalan maakunnallisesta kokeilusta.

Hallinto kevenee nykyiseen verrattuna

Yksi väite maakuntamallia vastaan on ollut hallintohimmeleiden kasvaminen. Se ei pidä paikkaansa. Hallinto kevenee nykytilaan verrattuna.

Toinen väite on ollut demokratiavaje. Sekään ei pidä paikkaansa.

Keskustan vaihtoehdossa päättäjät voidaan valita maakuntavaltuustoihin samoissa vaaleissa kuin kuntapäättäjätkin. Toinen vaihtoehto on valita kunnanvaltuutetuista kunnan edustajat maakuntahallintoon.

Hallituksen suurkuntahanke toimii kuntatalouden ja kansantalouden kannalta täysin päinvastoin kuin hallitus väittää. Menot lisääntyvät ja byrokratia kasvaa. Esimerkiksi Tanskassa kävi juuri näin.

Tuottavuus ja tehokkuus uhkaavat heikentyä ja kestävyysvaje syvenee. Lähidemokratia näivettyy. Hallituksen uudistukselle ei löydy tieteellistä tukea mistään päin maapalloa.

Oma mallimme perustuu tutkittuun tietoon, onnistuneisiin kokemuksiin Suomessa ja muualla maailmassa sekä ennen kaikkea kansalaisten toiveisiin palveluiden toimivuudesta.

Keskitetty vai hajautettu Suomi?

Suomi ansaitsee toimivan terveydenhuollon. Tämä edellyttää nykyisten tietojärjestelmien saamista yhteensopiviksi kansallisen potilasarkiston kanssa. Uudistus on helpompi toteuttaa Keskustan esittämän kotikunta–maakuntamallin pohjalta.

Kaksiportainen malli keventää nykyisiä rakenteita, eikä luo uusia tilalle kuten hallituksen kuntaharjoitus. Hallituksen mallissa olisi ainakin peruskunta, isäntäkunta, ”torpparikunta”, erikoissairaanhoidon erityisvastuualueet sekä jopa satoja kunnanosavaltuustoja.

Hallitus on vaatinut oppositiolta rakentavia ehdotuksia. Keskusta tarjoaa nyt selkeän vaihtoehdon hallituksen suurkuntahankkeelle.

Tarvitsemme uudistuksia ja teemme niitä mielellämme, kuten olemme tehneet tähänkin saakka. Keskustan lähtökohtana on ihminen, hänen palvelunsa ja aito kansanvalta.

Tästä näissä vaaleissa on kysymys: rakennetaanko keskitettyä Suomea vai koko Suomea. Äänestäjä – sinä päätät.

JUHA SIPILÄ

Kirjoittaja on kansanedustaja ja Suomen Keskustan puheenjohtaja.

PÄIVÄN KUVA

PEKKA FALI

Joutsenet tauolla

Syysmuuttomatkalla olevat joutsenet pysähtyivät alkuviikolla Kuusamon Nissinjärvelle lepäämään ja ruokailemaan.

KOLUMNI: JARMO PALOKALLIO

Osuuspankki Viroon ja muita brändimokia

Arvokas brändi tarkoittaa miellyttävää mielikuvaa. Sellainen on vaikea rakentaa mutta helppo tuhota.

Luontainen vaatimattomuus on varmaan yksi syy, miksi hyvätkin suomalaisideat tai tuotteet ovat vain harvoin nousseet maineeseen maamme rajojen ulkopuolella.

Nokia teki siinä poikkeuksen.

Parhaimmillaan Nokia oli yksi maailman arvostetuimmista brändeistä. Sitä tosin pidettiin nimensä takia usein japanilaisena, mutta annetaan se anteeksi tyhmille ulkomaalaisille.

Nokian arvo sekä brändimarkkinoilla että pörssissä on sen jälkeen romahtanut. Kovan iskun brändille antoi toimitusjohtaja Stephen Elop, joka heti kättelyssä vertasi Nokiaa liekeissä olevaan öljynporauslauttaan.

Pahaa jälkeä teki myös Elopin heitto siitä, että Nokian puhelimien käyttöjärjestelmä on vanhentunut. Ymmärrettävästi se ei puskenut myyntiin vauhtia.

Brändi on vaikea rakentaa, mutta helppo tuhota.

jarmo.palokallio@maaseuduntulevaisuus.fi

Tavallisten kuolevaisten parissa Nokian brändiä rapautti se, että firman puhelimet, etenkään niiden akut, eivät kestäneet nuorilla liittymäsopimuskautta.

Ja takuu taas ei pääsääntöisesti kattanut ongelmaosia.

Tuore brändin murskaaja on OP-Pohjolan pääjohtaja Reijo Karhinen, joka uhkasi pankin siirtävän toimintojaan naapurimaihin, jos kiistelty rahoitusmarkkinavero tulee voimaan Suomessa.

Karhisen puheet herättivät ansaittua ihmetystä. Suunniteltu vero on prosentin kymmenesosan luokkaa, minkä ei pitäisi hetkauttaa pankkia.

Etenkin kun pankki on brändännyt itsensä hyvin isänmaalliseksi. Virallisen liturgian mukaan OP-Pohjolan juuret ovat syvällä suomalaisessa yhteiskunnassa, mikä heijastuu ryhmän arvoihin ja tapaan toimia.

Vastuullisuus on keskeinen osa ryhmän arvopohjaa ja strategiaa.

OP-Pohjolan omistaja-asiakas voi syystä kysyä, mitä vastuullisuutta osoittaa uhkaus kiertää veroja Viroon muuttamalla.

Toinen tuore brändin pilaaja on kokoomus. Sen nousu maan suurimman puolueen paikalle pohjaa pitkäjänteiseen ja maltilliseen toimintaan, jolla puolue on hakeutunut poliittisen keskustan tuntumaan.

Perinteisten yrittäjien ja kylän suurimpien maatilojen lisäksi se on imenyt kannatusta valkokaulustyöläisten ja trendejä seuraavien nuorten parista.

Onpa se kampanjoinut itseään työväenpuolueenakin.

Kokoomuksen puoluevaltuusto pisti tuolle pehmoilulle pisteen. Äärimmäisen huonosti valitulla ajoituksella puolue ilmoitti haluavansa kiristää sairauslomakäytäntöjä.

Kokoomuksen vanhoja tavoitteita mukaileva ehdotus nosti myrskyn, joka tuskin tyyntyy ennen kunnallisvaaleja. Työväkeä puolueen on turha vähään aikaan kosiskella.

Mutta pisteet silti kokoomukselle. Olisi hienoa, jos se uskaltaisi rakentaa oikeasti oikeistolaisen brändin itselleen.

Totuus on, että valtapuolueen on saatava keskiluokan äänet.

Siksi muut puolueet kiertävät vastaavia kysymyksiä kuin kissa kuumaa puuroa. Niihin otetaan kantaa vasta vaalien jälkeen, jos silloinkaan. Keskiluokan kosiskelu on hionut puolueiden ohjelmista särmät turhankin tarkasti pois.

Kaavan rikkomiseen ovat pystyneet vain perussuomalaiset, joiden menestys perustuu mekastukseen, joka pitää nukkuvat äänestäjät hereillä.

Sitä epävarmempaa ja työläämmin ylläpidettävää kannatuspohjaa saa hakea.

LEHTIKATSAUS

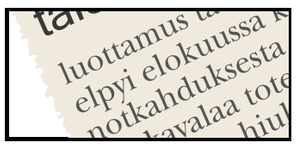

Se toimii sittenkin

Kauppalehti arvioi, että kritisoidut puumarkkinat toimivat ainakin laskusuhdanteessa jokseenkin markkinatalouden mekanismin mukaisesti.

”Puun hinta on aivan oikein reagoinut laskevaan lopputuotekysyntään. Alkukesän kantohinnat ovat laskeneet syksyn aikana. Kantohinnat ovat nyt 3–5 prosenttia viime vuotta alhaisempia.

Venäjän WTO-jäsenyys lisää hieman tuontipuun määrää ja siten hintakilpailua Suomen markkinoilla. Metsäteollisuus on saanut laskevista kantohinnoista huolimatta tarvitsemansa 60 miljoonan kuution puumäärän. Tuontipuuta siitä on 12 miljoonaa kuutiota.”

”Metlan puumarkkinoiden toimivuutta selvittäneen laajan kyselyn mukaan puun myyjät ja ostavat toivovat puumarkkinoilta ennen kaikkea tasaisuutta ja ennustettavuutta. Juuri niiden puute on ollutkin viime vuosien puukaupan ongelma.”

Mikä riivaa kokoomusta?

Kainuun Sanomat ihmettelee kokoomuksen puoluevaltuuston – ohi puoluejohdon – ajamaa sairausajan palkan leikkaamista juuri kunnallisvaalien alla.

”Maakuntien edustajat puoluevaltuustossa innostuivat nyt sairauskarenssiasiassa yllättäen mukaan oikeistolaiseen vyörytykseen, jonka tavoitteena on tietysti puheenjohtajuus Jyrki Kataisen aikanaan luopuessa.”